

Mazowsze >> bez smogu >

SCENARIUSZ

działań edukacyjnych na lata 2025-2028

**Zadania realizowane na terenie Gminy Szydłowiec
w ramach projektu
„Mazowsze bez smogu”**

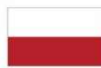
Dokument opracowany dla:
Miasta i Gminy Szydłowiec
pl. Rynek Wielki 1
26-500 Szydłowiec

Marzec 2025

SPIS TREŚCI

1.	TŁO DOKUMENTU	3
2.	CELE DOKUMENTU.....	3
3.	CELE KAMPANII EDUKACYJNEJ	4
4.	ZAKRES DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH	6
5.	EDUKACJA OGÓŁU SPOŁECZEŃSTWA	8
6.	EDUKACJA GRUP WYMAGAJĄCYCH SZCZEGÓLNEGO WSPARCIA.....	8
7.	EDUKACJA GRUP OPINIOTWÓRCZYCH	8
8.	OPIS SZCZEGÓŁOWY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH	9
8.2.	Warsztaty i spotkania edukacyjne.....	11
8.3.	Warsztaty informacyjne na temat uchwały antysmogowej	13
8.4.	Festyn edukacyjny	14
8.5.	Spotkania w szkołach.....	14
8.6.	Kolportaż materiałów drukowanych.....	15
9.	PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH	20
10.	MONITORING I EWALUACJA DZIAŁAŃ.....	22

1. TŁO DOKUMENTU

Niniejszy dokument jest wstępnym scenariuszem działań edukacyjnych, które będą prowadzone na terenie Gminy Szydłowiec w latach 2025-2028 w ramach projektu „Mazowsze bez smogu”.

Scenariusz uwzględnia wszystkie kampanie edukacyjne, jakie będą w tym czasie miały miejsce na terenie Gminy.

2. CELE DOKUMENTU

Działania edukacyjne skierowane będą do:

- ogółu społeczeństwa,
- wybranych grup społecznych,
- grup opiniotwórczych, tj. przedsiębiorców, lekarzy, księży, ochotników OSP, organizacji pozarządowych, sportowców, nauczycieli i dyrektorów placówek oświatowych.

Celem działań edukacyjnych w ramach projektu „Mazowsze bez smogu” jest pokazanie działań, narzędzi, przyzwyczajzeń i nawyków, które mogą mieć największy wpływ na możliwość poprawy jakości powietrza w województwie.

Zła jakość powietrza w strefach województwa mazowieckiego powoduje, że niezbędna jest także szeroko rozumiana edukacja ekologiczna ogółu społeczeństwa.

Natomiast prowadzenie edukacji w stosunku do grup opiniotwórczych wpłynie na zachęcanie przez nie innych do podejmowania działań związanych z poprawą jakości powietrza.

Działania prowadzone w ramach kampanii edukacyjnych mają podnosić świadomość społeczeństwa w zakresie ochrony powietrza, promować postawy i nawyki ekologiczne oraz zachęcać do szeroko rozumianej współpracy z samorządem i innymi organizacjami na terenie gminy.

Wykonawcą i realizowatelem działań edukacyjnych będzie: ekodoradca ze wsparciem pracowników Urzędu Gminy oraz firma zewnętrzna, pozyskana w drodze zapytania ofertowego.

3. CELE KAMPANII EDUKACYJNEJ

Działania w ramach prowadzonych w kolejnych latach kampanii edukacyjnych będą miały na celu:

**Zmiany postaw, zachowań i poglądów,
a także
przekazywanie umiejętności, wiedzy i nauki
szacunku dla powietrza.**

W szczególności:

1. Zwiększanie świadomości społecznej

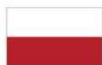
- Informowanie o źródłach i przyczynach zanieczyszczenia powietrza, w tym o znaczeniu niskiej emisji (pochodzącej z pieców domowych, transportu czy przemysłu)
- Uświadamianie, jakie są skutki zdrowotne długotrwałego narażenia na smog, w tym choroby układu oddechowego i krążenia, a także wpływ na dzieci, osoby starsze i osoby z chorobami przewlekłymi
- Wyjaśnianie wpływu zanieczyszczeń na środowisko naturalne, w tym na rośliny, zwierzęta i klimat.

2. Promowanie proekologicznych postaw i zachowań

- Zachęcanie do korzystania z bardziej ekologicznych metod ogrzewania domów (wymiana kotłów węglowych na piece gazowe, instalacje pomp ciepła, systemy solarne)
- Propagowanie działań na rzecz oszczędności energii w domach i biurach oraz korzystania z odnawialnych źródeł energii
- Promowanie ograniczenia emisji spalin poprzez korzystanie z transportu publicznego, rowerów lub samochodów elektrycznych.

3. Podnoszenie poziomu wiedzy na temat przepisów prawnych

- Informowanie mieszkańców o obowiązujących przepisach i regulacjach dotyczących ochrony powietrza, takich jak normy emisji spalin i obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące wymiany pieców i stosowania ekologicznych paliw
- Wyjaśnianie znaczenia uchwały antysmogowej dla Mazowsza i związanych z nią wymogów prawnych dla mieszkańców oraz możliwych sankcji za ich nieprzestrzeganie.

4. Zachęcanie do współpracy z samorządami i organizacjami ekologicznymi

- Motywowanie mieszkańców do aktywnego udziału w lokalnych inicjatywach mających na celu poprawę jakości powietrza
- Zachęcanie do współpracy z samorządami w kwestiach dotyczących lokalnych programów wsparcia, takich jak dotacje na wymianę pieców, termomodernizację budynków, czy instalacje OZE.

5. Promocja zdrowego stylu życia

- Zachęcanie do podejmowania aktywności na świeżym powietrzu, ale z jednoczesnym podkreśleniem konieczności monitorowania stanu powietrza, aby unikać nadmiernej ekspozycji na smog
- Udzielanie informacji o działaniach, które można podejmować, aby chronić się przed smogiem, takich jak korzystanie z maseczek antysmogowych, zamykanie okien w okresach wzmożonego zanieczyszczenia, czy oczyszczanie powietrza w pomieszczeniach.

6. Zmiana nawyków konsumenckich

- Edukowanie społeczeństwa w zakresie świadomych wyborów konsumenckich, np. wybierania urządzeń grzewczych o wysokiej efektywności energetycznej czy ekologicznych paliw
- Zwracanie uwagi na znaczenie segregacji odpadów i odpowiedniego postępowania z odpadami, aby zapobiegać ich spalaniu w domowych piecach.

7. Angażowanie liderów opinii

w promowanie działań na rzecz czystego powietrza i mobilizowanie do wspólnej pracy na rzecz lokalnych zmian.

Działania edukacyjne w projekcie "Mazowsze bez smogu" mają więc na celu nie tylko informowanie społeczeństwa o zagrożeniach związanych z zanieczyszczeniem powietrza, ale także inspirowanie do konkretnych działań, które mogą realnie wpłynąć na poprawę jakości życia i środowiska na Mazowszu.

4. ZAKRES DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH

Kampanie edukacyjne będą nawiązywały do poniższych elementów:

1. **Przyczyny pogarszania jakości powietrza** (w tym źródła emisji, a także działania przeciętnego człowieka, np. spalanie odpadów; spalanie złej jakości paliw, użytkowanie złej jakości urządzeń grzewczych, użytkowanie wysokoemisyjnych pojazdów oraz niewłaściwy styl jazdy)
2. **Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem** (w tym: choroby wywoływane przez złą jakość powietrza, wpływ złej jakości powietrza na budżet domowy i przestoje pracowników w firmach ze względu na choroby i zwolnienia L4)
3. **Działania, które można i należy podejmować**, aby lokalnie poprawić jakość powietrza, w tym korzyści jakie niosą dla środowiska i budżetu domowego:
 - a. Podłączenie do scentralizowanych źródeł ciepła,
 - b. Termomodernizacja budynków,
 - c. Nowoczesne, niskoemisyjne źródła ciepła,
 - d. Korzystanie ze zbiorowych systemów komunikacji lub alternatywnych systemów transportu (rower, poruszanie się pieszo),
 - e. Zieleń w miastach,
 - f. Oszczędzanie i racjonalne gospodarowanie energią ciepłą i elektryczną.
4. **Przepisy uchwały antysmogowej** oraz konieczność przestrzegania zakazów i ograniczeń wprowadzonych uchwałą, a także konsekwencje związane z nieprzestrzeganiem uchwały
5. **Możliwości uzyskania dopłat** i skorzystania z finansowych programów wsparcia (gminnych, wojewódzkich, ogólnokrajowych)
6. **Lokalne uwarunkowania.**

Edukacja ekologiczna będzie obejmowała formy kształcenia, zmiany postaw, zachowań i poglądów, a także przekazywanie umiejętności, wiedzy i nauka szacunku dla powietrza. Edukacja będzie stanowiła czynnik mobilizujący do samodzielnego podejmowania działań na rzecz ochrony powietrza.

Z założenia programu „Mazowsze bez smogu”, kampanie edukacyjne mają obejmować różne formy przekazywania informacji:

- warsztaty/szkolenia/spotkania z mieszkańcami/JST,
- materiały edukacyjne (np. ulotki, plakaty, broszury, spoty radiowe i wideo), również z wykorzystaniem aplikacji mobilnych, stron internetowych, mediów społecznościowych, nośników elektronicznych, ekranów i paneli reklamowych np. w komunikacji miejskiej,
- wydarzenia, pikniki, konkursy tematyczne, wystawy, happeningi,
- podcasty, audycje radiowe i telewizyjne,
- akcje bezpośrednie przy udziale zaangażowanych podmiotów, np. kominiarzy, urzędników, duchownych, nauczycieli, lekarzy, sołtysów, sportowców, polityków, naukowców,
- działania mające na celu promocję innowacyjnych rozwiązań.

Biorąc pod uwagę **wyniki badania potrzeb edukacyjnych** mieszkańców Gminy Szydłowiec, działania edukacyjne będą obejmowały następujące formy wskazane przez mieszkańców w badaniu jako preferowane:

Warsztaty i spotkania stacjonarne

wskazane jako preferowane przez 40,4% ogółu mieszkańców, 41,4% osób z grupy wymagającej szczególnego wsparcia i 51,2% liderów opinii

Spotkania z ekspertami

wskazane jako preferowane przez 30,0% ogółu mieszkańców, 30,2% osób z grupy wymagającej szczególnego wsparcia i 23,3% liderów opinii

Kampania w mediach społecznościowych

wskazana jako preferowana przez 30,8% ogółu mieszkańców, 34,5% osób z grupy wymagającej szczególnego wsparcia i 34,9% liderów opinii

Festyny i pikniki

wskazane jako preferowane przez 37,3% ogółu mieszkańców, 43,1% osób z grupy wymagającej szczególnego wsparcia i 37,2% liderów opinii

Materiały drukowane (ulotki, broszury)

wskazane jako preferowane przez 23,5% ogółu mieszkańców, 25,9% osób z grupy wymagającej szczególnego wsparcia i 25,6% liderów opinii.

W kampanii należy wykorzystywać następujące źródła informowania o lokalnych działaniach:

- **Media społecznościowe**
- **Strona internetowa Gminy**
- **Lokalne portale internetowe**
- **Lokalna prasa**

W dalszej kolejności:

- **Spotkania mieszkańców**
- **Tablice ogłoszeń**

5. EDUKACJA OGÓŁU SPOŁECZEŃSTWA

Kampania skierowana do ogółu społeczeństwa będzie obejmowała działania dedykowane dorosłym mieszkańcom gminy i młodszemu pokoleniu w szkołach w następujących formach:

- Akcja informacyjna w mediach społecznościowych
- Warsztaty i spotkania edukacyjne, w tym spotkania z ekspertami i liderami opinii
- Festyn edukacyjny
- Spotkania w szkołach
- Kolportaż materiałów drukowanych podczas spotkań i wydarzeń.

6. EDUKACJA GRUP WYMAGAJĄCYCH SZCZEGÓLNEGO WSPARCIA

Grupy wymagające szczególnego wsparcia zidentyfikowane podczas badania to: osoby starsze i emeryci, osoby zagrożone ubóstwem energetycznym, rolnicy.

Działania skierowane do tej grupy odbiorców będą obejmowały następujące formy:

- Akcja informacyjna w mediach społecznościowych
- Warsztaty i spotkania edukacyjne, w tym spotkania z ekspertami i liderami opinii
- Festyn edukacyjny
- Warsztaty informacyjne
- Kolportaż materiałów drukowanych na adresy domowe
- Kolportaż materiałów drukowanych podczas spotkań i wydarzeń.

7. EDUKACJA GRUP OPINIOTWÓRCZYCH

Grupa opiniotwórcza tzw. liderzy opinii to: księża z parafii, nauczyciele i dyrektorzy placówek oświatowych, lekarze, sołtysi, strażacy w OSP, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych.

Działania skierowane do tej grupy mieszkańców będą obejmowały następujące formy:

- Akcja informacyjna w mediach społecznościowych
- Warsztaty i spotkania edukacyjne w tym spotkania z ekspertami
- Festyn edukacyjny
- Kolportaż materiałów drukowanych podczas spotkań i wydarzeń.

8. OPIS SZCZEGÓŁOWY DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH

8.1. Akcja informacyjna na stronach www, w mediach społecznościowych, prasie i lokalnych portalach

Akcja informacyjna - „Czyste powietrze – wspólna sprawa”

- **Opis:** Kampania informacyjna w lokalnych mediach (prasa), w lokalnych portalach internetowych, a także na stronach internetowych gminy i w mediach społecznościowych.
- **Grupa docelowa:** dorośli mieszkańcy gminy, liderzy opinii, grupy mieszkańców wymagające szczególnego wsparcia
- **Cele:** Przekazanie podstawowych informacji o przyczynach i skutkach zanieczyszczenia powietrza oraz sposobach jego ograniczenia. Publikacja przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazanie jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy. Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem. Informowanie o kampanii edukacyjnej i spotkaniach w ramach kampanii.
- **Czas trwania:** w sposób ciągły, publikacja informacji i postów raz na kwartał
- **Realizacja:** ekodoradca, firma zewnętrzna
- **Narzędzia i formy:**
 - Infografiki i animacje wyjaśniające zagrożenia związane ze smogiem i niską emisją.
 - Krótkie filmy z ekspertami
 - Posty w mediach społecznościowych z hasztagiem #MazowszeBezSmogu z praktycznymi poradami i linkami do lokalnych programów wsparcia (np. dofinansowanie wymiany pieców).

Łącznie 4 informacje i posty w roku zamieszczanych na stronach www gminy, w mediach społecznościowych, w lokalnej prasie i w lokalnych portalach.

Wstępne pomysły na posty i informacje w ramach akcji informacyjnej „Czyste powietrze – wspólna sprawa”.

1. Wprowadzenie do Akcji „Czyste Powietrze – Wspólna Sprawa”

- **Grafika:** Infografika z logo akcji i krótkim hasłem promującym czyste powietrze lub krótki film z wypowiedzią eksperta.
- **Treść:** „Rozpoczynamy kampanię informacyjną na rzecz czystego powietrza! Dowiedz się, co każdy z nas może zrobić, aby chronić zdrowie i środowisko. #CzystePowietrze #WspólnaSprawa #StopSmog”

2. Czym jest uchwała antysmogowa?

- **Grafika:** Streszczenie uchwały antysmogowej w punktach lub krótki film z wypowiedzią eksperta
- **Treść:** „Czy wiesz, że uchwała antysmogowa ma na celu ochronę zdrowia nas wszystkich? Sprawdź, jakie zmiany wprowadza w Twoim regionie! #UchwałaAntysmogowa #ZielonaPolska”

3. Korzyści zdrowotne z czystego powietrza

- *Grafika:* Zdjęcie rodziny na spacerze w lesie z czystym niebem w tle lub krótki film z wypowiedzią lekarza
- *Treść:* „Oddychanie czystym powietrzem to lepsze zdrowie dla Ciebie i Twojej rodziny. Zadbajmy razem o nasze płuca! #Zdrowie #CzystePowietrze”

4. Jakie są skutki zdrowotne zanieczyszczonego powietrza?

- *Grafika:* Rysunek ludzkich płuc z zaznaczonymi skutkami zdrowotnymi, np. astma, choroby serca lub krótki film z wypowiedzią lekarza
- *Treść:* „Smog to nie tylko zanieczyszczenia – to realne zagrożenie dla zdrowia. Dowiedz się, jakie choroby wywołuje i jak ich unikać. #ZdrowiePodOchroną #StopSmog”

5. Jak działa uchwała antysmogowa w Twojej gminie?

- *Grafika:* Mapa gminy z zaznaczonymi regionami, gdzie uchwała już działa.
- *Treść:* „Sprawdź, jak uchwała antysmogowa działa w Twoim regionie i jakie ograniczenia dotyczą emisji zanieczyszczeń. #PrawoDlaZdrowia #CzystePowietrze”

6. Czy wiesz, że...

- *Grafika:* Ciekawostka na temat zanieczyszczeń powietrza, np. „1 na 8 zgonów na świecie jest spowodowany złą jakością powietrzem.”
- *Treść:* „Zanieczyszczone powietrze to globalny problem. Czas działać! #OchronaZdrowia #CzystePowietrzeTeraz”

7. Krok po kroku: Jak zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza?

- *Grafika:* Proste działania do wprowadzenia na co dzień (np. wybór ekologicznego ogrzewania) lub krótki film z ekspertem
- *Treść:* „Każdy z nas może przyczynić się do poprawy jakości powietrza! Sprawdź, jak małe kroki mogą zrobić wielką różnicę. #EkologiaNaCoDzień #CzystePowietrze”

8. Nasz wspólny cel: Czyste powietrze

- *Grafika:* Zdjęcie miasta przed i po wprowadzeniu działań antysmogowych (fotomontaż).
- *Treść:* „Tak wygląda nasze miasto teraz, a tak może wyglądać za kilka lat, jeśli razem będziemy dbać o czystość powietrza! #LepszaPrzyszłość #CzysteMiasta”

9. Jak wpływa smog na dzieci?

- *Grafika:* Zdjęcie dziecka w masce antysmogowej.
- *Treść:* „Dzieci są szczególnie narażone na skutki smogu – czas działać dla ich zdrowia. Sprawdź, co możesz zrobić, aby chronić najmłodszych. #DzieciBezSmogu #OchronaZdrowia”

10. Poradnik: Jak ogrzewać dom bez smogu?

- *Grafika:* Ilustracja ekologicznych źródeł energii, np. pompy ciepła, panele słoneczne.
- *Treść:* „Czy wiesz, że wybór ekologicznego ogrzewania może zmniejszyć zanieczyszczenie powietrza? Zobacz, jak możesz ogrzewać dom bez smogu! #OgrzewanieBezSmogu #Ekologia”

11. Wspieraj lokalne inicjatywy na rzecz czystego powietrza

- *Grafika:* Zdjęcie z lokalnych działań, np. sadzenie drzew, wydarzenia antysmogowe.
- *Treść:* „Wspieraj lokalne działania na rzecz czystego powietrza – razem możemy osiągnąć więcej! 🌳 Dołącz do akcji w Twojej okolicy. #LokalneInicjatywy #WspólnaSprawa”

12. Smog zimowy – co to jest i jak go unikać?

- *Grafika:* Zimowe zdjęcie z widocznym smogiem nad miastem.
- *Treść:* „Zimą zanieczyszczenie powietrza rośnie. Dowiedz się, jak unikać smogu i chronić siebie oraz bliskich. #SmogZimowy #ZadbajOSiebie”

Te informacje mają na celu nie tylko informowanie, ale także angażowanie społeczności i promowanie realnych działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

8.2. Warsztaty i spotkania edukacyjne

Warsztaty i spotkania edukacyjne „Jak poprawić jakość powietrza w gminie” – dla ogółu społeczeństwa

- **Opis:** Organizacja otwartych spotkań i warsztatów dla mieszkańców gminy z udziałem ekspertów (ekologów, przedstawicieli urzędu gminy, lekarzy, OSP).
- **Grupa docelowa:** dorośli mieszkańcy gminy max 100 osób
- **Cele:** Przekazanie podstawowych informacji o przyczynach i skutkach zanieczyszczenia powietrza oraz sposobach jego ograniczenia. Prezentacja przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazy jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy. Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem. Wspólne wypracowanie rozwiązań lokalnych, które mogą pomóc w walce z zanieczyszczeniem powietrza.
- **Liczba spotkań:** 2 spotkania w roku, po jednym w półroczu
- **Miejsce:** Sala konferencyjna Urzędu Miejskiego / Dom Kultury / Remiza OSP
- **Sposób informowania o wydarzeniu:** strona www gminy, profil gminy na Facebooku, plakaty, lokalna prasa
- **Realizacja:** ekodoradca, firma zewnętrzna
- **Narzędzia i formy:**
 - Prezentacje multimedialne przedstawiające źródła smogu w gminie oraz rozwiązania technologiczne (np. kotły niskoemisyjne, odnawialne źródła energii).
 - Przepisy uchwały antysmogowej, obowiązki wynikające z przepisów.
 - Dyskusje na temat problemów i oczekiwań mieszkańców, np. na temat możliwości wsparcia finansowego.
 - Praktyczne warsztaty dotyczące oszczędzania energii i ograniczania emisji w gospodarstwach domowych
 - Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem, metody przeciwdziałania skutkom zdrowotnym.

Łącznie 2 spotkania w roku.

Warsztaty i spotkania edukacyjne „Jak poprawić jakość powietrza w gminie” – dla liderów opinii

- **Opis:** Organizacja otwartych spotkań i warsztatów dla liderów opinii
- **Grupa docelowa:** liderzy opinii (lekarz, ksiądz, sołtys, ochotnik OSP, przedsiębiorca, nauczyciel, dyrektor placówki edukacyjnej, sportowiec, pracownik NGO) max 30 osób
- **Cele:** prezentacja stanu jakości powietrza w regionie, przegląd problemów zdrowotnych związanych z zanieczyszczeniem powietrza, skala problemu na Mazowszu, wspólne wyzwania i możliwości działania, zrozumienie roli liderów opinii, wspólne cele i wartości, zidentyfikowanie głównych barier, praktyczne działania na rzecz poprawy jakości powietrza, lokalne inicjatywy i projekty ekologiczne, budowanie współpracy na poziomie lokalnym, tworzenie wspólnego planu działań, współpraca w zakresie promocji i rozwoju projektów.
- **Miejsce:** Sala konferencyjna Urzędu Gminy / Dom Kultury
- **Sposób informowania o wydarzeniu:** strona www gminy, profil gminy na Facebooku, plakaty, lokalna prasa
- **Realizacja:** ekodoradca, firma zewnętrzna
- **Liczba spotkań:** 2 spotkania w roku, po jednym w półroczu
- **Narzędzia i formy:**
 - Prezentacje multimedialne
 - Praktyczne warsztaty (mapa myśli, burza mózgów, mapa lokalnych zasobów, scenariusze i symulacje, studium przypadku, analiza SWOT, itp.)

Łącznie 2 spotkania w roku.

Warsztaty i spotkania edukacyjne „Jak poprawić jakość powietrza w gminie” – grup wymagających szczególnego wsparcia

- **Opis:** Organizacja otwartych spotkań i warsztatów dla grup mieszkańców wymagających szczególnego wsparcia z udziałem ekspertów i liderów opinii (np. ekologów, przedstawicieli urzędu gminy, lekarzy, OSP).
- **Grupa docelowa:** mieszkańcy wymagający szczególnego wsparcia (osoby starsze i emeryci, osoby zagrożone ubóstwem energetycznym, rolnicy), max 50 osób
- **Cele:** Przekazanie podstawowych informacji o przyczynach i skutkach zanieczyszczenia powietrza oraz sposobach jego ograniczenia. Prezentacja przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazy jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy. Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem. Wspólne wypracowanie rozwiązań lokalnych, które mogą pomóc w walce z zanieczyszczeniem powietrza.
- **Liczba spotkań:** 2 spotkania w roku, po jednym w półroczu
- **Miejsce:** Urząd Miejski / Dom Kultury / Remiza OSP
- **Sposób informowania o wydarzeniu:** strona www gminy, profil gminy na Facebooku, plakaty, lokalna prasa
- **Realizacja:** ekodoradca, firma zewnętrzna

- **Narzędzia i formy:**

- Prezentacje multimedialne przedstawiające źródła smogu w gminie oraz rozwiązania technologiczne (np. kotły niskoemisyjne, odnawialne źródła energii).
- Przepisy uchwały antysmogowej, obowiązki wynikające z przepisów.
- Dyskusje na temat problemów i oczekiwań mieszkańców, np. na temat możliwości wsparcia finansowego.
- Praktyczne warsztaty dotyczące oszczędzania energii i ograniczania emisji w gospodarstwach domowych
- Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem, metody przeciwdziałania skutkom zdrowotnym.

Łącznie 2 spotkania w roku.

8.3. Warsztaty informacyjne na temat uchwały antysmogowej

Warsztaty informacyjne na temat uchwały antysmogowej

- **Opis:** organizacja otwartych spotkań dla osób z grupy wymagającej szczególnego wsparcia z udziałem ekspertów (ekologów, przedstawicieli urzędu gminy).
- **Grupa docelowa:** grupy mieszkańców wymagające szczególnego wsparcia, max 50 osób
- **Cel:** Prezentacja przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazy jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy. Wspólne wypracowanie rozwiązań lokalnych, które mogą pomóc w walce z zanieczyszczeniem powietrza.
- **Liczba spotkań:** 2 spotkania w roku, po jednym w półroczu
- **Miejsce:** Sala konferencyjna w Urzędzie Miejskim / Dom Kultury / Sołectwa
- **Sposób informowania o wydarzeniu:** strona www gminy, profil gminy na Facebooku, plakaty, lokalna prasa
- **Realizacja:** ekodoradca, firma zewnętrzna
- **Narzędzia i formy:**
 - Prezentacje multimedialne przedstawiające źródła smogu w gminie oraz rozwiązania technologiczne (np. kotły niskoemisyjne, odnawialne źródła energii).
 - Dyskusje na temat problemów i oczekiwań mieszkańców, np. na temat możliwości wsparcia finansowego.
 - Praktyczne warsztaty dotyczące oszczędzania energii i ograniczania emisji w gospodarstwach domowych.

Łącznie 2 spotkania w roku (po 1 na każde półrocze), udział osób wymagających szczególnego wsparcia.

8.4. Festyn edukacyjny

Ekologiczny festyn „Dzień Czystego Powietrza”

- **Opis:** Festyny organizowane na terenie gminy, w których będą promowane ekologiczne rozwiązania i działania.
- **Grupa docelowa:** dorośli mieszkańcy gminy, liderzy opinii, grupy mieszkańców wymagające szczególnego wsparcia max 500 osób
- **Cele:** Zintegrowanie społeczności lokalnej wokół idei czystego powietrza i promowanie codziennych działań proekologicznych.
- **Liczba wydarzeń:** 2 wydarzenia w roku, w których biorą udział łącznie wszystkie grupy docelowe (ogół mieszkańców, liderzy opinii i mieszkańcy wymagający szczególnego wsparcia)
- **Miejsce:** Rynek Miejski, Dziedziniec Zamkowy, Zalew Szydłowiecki
- **Sposób informowania o wydarzeniu:** strona www gminy, profil gminy na Facebooku, plakaty, lokalna prasa
- **Realizacja:** ekodoradca, firma zewnętrzna
- **Narzędzia i formy:**
 - Stoiska informacyjne pod namiotem dotyczące dostępnych dotacji na wymianę pieców oraz paneli fotowoltaicznych.
 - Wystawy i pokazy ekologicznych technologii.
 - Turniej sportowy.
 - Konkursy i zabawy dla dzieci promujące zdrowy styl życia, np. quizy o smogu i eko-rozwiązaniach, stworzenie muralu.
 - Ulotki i broszury z informacjami, jak mieszkańcy mogą ograniczyć zanieczyszczenie powietrza na co dzień.

Łącznie 2 festyny w roku dla wszystkich grup docelowych.

8.5. Spotkania w szkołach

Edukacja w szkołach „Młodzież dla czystego powietrza”

- **Opis:** Program edukacyjny w szkołach podstawowych mający na celu podniesienie świadomości ekologicznej wśród uczniów.
- **Grupa docelowa:** uczniowie szkół podstawowych i średnich
- **Cele:** Edukowanie młodego pokolenia na temat ochrony środowiska i ich roli w walce z zanieczyszczeniem powietrza.
- **Liczba wydarzeń:** 2 w roku, po jednym na każde półrocze
- **Miejsce:** szkoły podstawowe i średnie
- **Sposób informowania o wydarzeniu:** dziennik elektroniczny szkół, strona www gminy, profil gminy na Facebooku, lokalna prasa
- **Realizacja:** ekodoradca
- **Narzędzia i formy:**
 - Lekcje tematyczne o smogu i niskiej emisji prowadzone przez nauczycieli lub specjalistów.
 - Projekty szkolne, np. tworzenie plakatów na temat walki ze smogiem, kampanie ekologiczne realizowane przez uczniów.
 - Wyjścia w teren, gry terenowe, konkursy w terenie.

- o Organizacja konkursu „Zróbmy to razem – gmina bez smogu” z nagrodami dla najlepszych pomysłów na poprawę jakości powietrza. W budżecie miasta znajdują się fundusze na symboliczne nagrody rzeczowe, ale też będą to: wejściówki do kina, gadzety gminne.
- o Efekty prac młodzieży będą prezentowane na tablicach w szkole, w formie zdjęć na stronie www gminy i na profilu gminy na Facebooku.

Łącznie 2 spotkania w szkołach w roku.

8.6. Kolportaż materiałów drukowanych

Kolportaż ulotek i materiałów drukowanych

- **Opis:** Ulotki i materiały drukowane skierowane do ogółu społeczeństwa, do liderów opinii oraz do grup wymagających szczególnego wsparcia
- **Grupa docelowa:** grupy mieszkańców wymagające szczególnego wsparcia
- **Cele:** Edukowanie społeczeństwa na temat ochrony środowiska i ich roli w walce z zanieczyszczeniem powietrza. Prezentacja przepisów uchwały antysmogowej oraz obowiązków z niej wynikających, pokazy jak monitorować zużycie energii i jak oszczędność energii wpłynie na budżet domowy. Skutki zdrowotne i finansowe oddychania złej jakości powietrzem.
- **Liczba materiałów drukowanych:** minimum 1000 szt. (w tym: akcja dotycząca uchwały antysmogowej 300szt, edukowanie w zakresie czystego powietrza 700szt)
- **Dystrybucja materiałów:**
 - o **Punkty dystrybucji:**
 - o Ulotki będą rozdawane podczas spotkań edukacyjnych, festynów ekologicznych, w urzędach gminy, szkołach, bibliotekach i ośrodkach zdrowia.
 - o Plakaty będą rozwieszone w miejscach publicznych, takich jak urzędy, przystanki autobusowe, szkoły, oraz wewnątrz lokalnych instytucji.
 - o **Kolportowanie materiałów na adresy domowe mieszkańców**, szczególnie tam, gdzie spalane są paliwa stałe – jeden raz w roku.
 - o Ulotki były i będą rozdawane podczas kontroli palenisk oraz przestrzegania ustawy antysmogowej, a nast. latach będą dołączane urzędnikom i sołtysom przy roznoszeniu podatków.
 - o **Wsparcie cyfrowe:**
 - o Materiały w wersji cyfrowej będą dostępne na stronie internetowej gminy, w mediach społecznościowych.

Łącznie minimum 1000 szt. rocznie.

Wstępne wytyczne dla materiałów drukowanych

Ulotki edukacyjne: „Jak walczyć ze smogiem w naszej gminie?” – dla ogółu społeczeństwa

Treści:

- **Tytuł i hasło przewodnie:** „Razem dla czystego powietrza! – Co możesz zrobić, aby pomóc?”
- **Główne zagadnienia:**
 - **Czym jest smog?** – Proste wyjaśnienie, co to jest smog, jego przyczyny oraz rodzaje zanieczyszczeń (PM10, PM2.5).
 - **Skąd się bierze zanieczyszczenie powietrza?** – Wskazanie głównych źródeł zanieczyszczeń w gminie: spalanie węgla i śmieci w piecach, samochody, przemysł.
 - **Skutki smogu dla zdrowia i środowiska:**
 - Choroby układu oddechowego, astma, problemy z sercem.
 - Zanieczyszczenie gleby i wody, wpływ na roślinność.
 - **Proste działania na co dzień, które mogą pomóc:**
 - Wymiana starych pieców na nowe, niskoemisyjne.
 - Ogrzewanie domów czystym paliwem, np. gazem lub pelletem.
 - Korzystanie z transportu publicznego, rowerów lub chodzenie pieszo.
 - Niepalenie śmieci w piecach.

Sekcja praktyczna:

- **„Jak możesz pomóc?”** – Lista konkretnych działań:
 1. **Zmień źródło ogrzewania** – Informacja o dofinansowaniach z programu „Czyste Powietrze” na wymianę pieców.
 2. **Monitoruj jakość powietrza** – Zachęta do korzystania z aplikacji i stron internetowych do monitorowania jakości powietrza.
 3. **Oszczędzaj energię** – Porady, jak zmniejszyć zużycie energii w domu (np. termomodernizacja, uszczelnienie okien).
 4. **Wspieraj działania lokalne** – Zachęcenie do udziału w lokalnych inicjatywach na rzecz ochrony środowiska.

Elementy graficzne:

- Infografiki przedstawiające wpływ smogu na zdrowie człowieka (np. wykresy obrazujące zwiększone ryzyko chorób serca i płuc).
- Mapki zanieczyszczeń pokazujące, które obszary gminy są najbardziej zagrożone smogiem.
- Ilustracje ukazujące różnice między starym piecem „kopciuchem” a nowoczesnym piecem gazowym czy na pellet.

Broszury tematyczne: „Jak skorzystać z dotacji na wymianę pieców?” – dla osób wymagających szczególnego wsparcia

Treści:

- **Tytuł i hasło przewodnie:** „Dofinansowanie na wymianę pieca – jak to zrobić?”
- **Główne zagadnienia:**
 - **Dlaczego warto wymienić piec?** – Argumenty przemawiające za modernizacją systemu ogrzewania (zdrowie, oszczędności, ekologia).
 - **Program „Czyste Powietrze”** – Opis programu rządowego, który oferuje dotacje i pożyczki na wymianę pieców i termomodernizację.
 - **Krok po kroku – jak uzyskać dofinansowanie:**
 1. Sprawdź, czy spełniasz warunki programu.
 2. Złóż wniosek o dofinansowanie online lub w urzędzie gminy.
 3. Wybierz nowy piec (przykłady ekologicznych rozwiązań).
 4. Wymień piec i uzyskaj zwrot kosztów.

Sekcja praktyczna:

- **„Najczęściej zadawane pytania”** – Odpowiedzi na pytania mieszkańców, np. „Czy muszę mieć projekt budowlany?”, „Jakie dokumenty są wymagane?”.
- **Wskazówki kontaktowe:** Adresy punktów informacyjnych w gminie, numery telefonów, strony internetowe, gdzie można znaleźć więcej informacji.

Elementy graficzne:

- Przykłady ekologicznych systemów ogrzewania (pompy ciepła, piece gazowe).
- Schemat kroków niezbędnych do otrzymania dotacji (prosta infografika „5 kroków do czystego powietrza”).

Propozycja broszur tematycznych - dla liderów opinii

Cel broszur:

- Dostarczenie liderom opinii (nauczycielom, duchownym, lekarzom, przedstawicielom OSP, przedsiębiorcom, pracownikom NGO) rzetelnych informacji na temat jakości powietrza, jej wpływu na zdrowie i lokalne społeczności.
- Umożliwienie im skutecznego edukowania mieszkańców oraz angażowania się w działania proekologiczne.

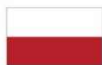
Zakres tematyczny broszur

1. Smog i jakość powietrza – jak wpływa na nasze zdrowie?

Dla lekarzy, nauczycieli, pracowników NGO

Treści:

- Czym jest smog i jakie są jego główne źródła?
- Jakie choroby wywołuje długotrwałe narażenie na zanieczyszczone powietrze?
- Jakie grupy społeczne są najbardziej narażone? (dzieci, seniorzy, osoby z chorobami układu oddechowego)
- Jak ograniczyć negatywny wpływ smogu na zdrowie?

2. Przepisy uchwały antysmogowej – obowiązki i konsekwencje

Dla przedstawicieli OSP, liderów społecznych

Treści:

- Jakie zmiany wprowadza uchwała antysmogowa w gminie?
- Jakie obowiązki mają mieszkańcy? (terminy wymiany pieców, zakazy spalania niektórych paliw)
- Jakie są kary za nieprzestrzeganie przepisów?
- Jakie są dostępne formy wsparcia finansowego?

3. Jak mówić o jakości powietrza i ekologii? – poradnik dla liderów opinii

Dla księży, nauczycieli, przedsiębiorców, dyrektorów placówek edukacyjnych

Treści:

- Jak rozmawiać z mieszkańcami o smogu i ekologii w sposób zrozumiały i przekonujący?
- Jak angażować społeczność lokalną w działania na rzecz czystego powietrza?
- Jakie argumenty przemawiają do różnych grup wiekowych?
- Jak przeciwdziałać dezinformacji na temat ekologii?

4. Wsparcie finansowe i ekologiczne technologie – przewodnik po możliwościach

Dla przedsiębiorców, liderów lokalnych społeczności

Treści:

- Jakie dotacje są dostępne dla mieszkańców i firm?
- Jakie technologie pomagają w walce z zanieczyszczeniem powietrza? (kotły niskoemisyjne, pompy ciepła, panele fotowoltaiczne)
- Jak obniżyć rachunki za ogrzewanie i energię?
- Jakie korzyści finansowe i środowiskowe przynosi inwestowanie w ekologię?

5. Wspólne działania na rzecz czystego powietrza – przykłady lokalnych inicjatyw

Dla wszystkich liderów opinii

Treści:

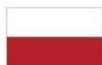
- Przykłady udanych akcji antysmogowych w innych gminach
- Jak organizować wydarzenia i kampanie edukacyjne?
- Jak włączyć szkoły, parafie, organizacje społeczne i przedsiębiorców w działania ekologiczne?
- Jak budować długofalową strategię walki o czyste powietrze?

Sposoby dystrybucji broszur:

Wersja papierowa – dostępna w urzędzie gminy, placówkach edukacyjnych, parafiach, przychodniach lekarskich, remizach OSP

Wersja elektroniczna – do pobrania na stronie internetowej gminy

Warsztaty i szkolenia – przekazywane podczas spotkań edukacyjnych

Plakaty: „Dbajmy o czyste powietrze w naszej gminie” – dla ogółu społeczeństwa

Treści:

- **Hasło przewodnie:** „Powietrze, którym oddychasz, zależy od Ciebie!”
- **Główne informacje:**
 - Apel do mieszkańców o dbanie o jakość powietrza.
 - Przykłady codziennych działań, które każdy może podjąć, aby zmniejszyć zanieczyszczenie.
 - Informacje o możliwych konsekwencjach zdrowotnych smogu.
 - Numer alarmowy do zgłaszania przypadków spalania śmieci.

Elementy graficzne:

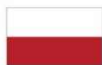
- Wizerunek rodziny cieszącej się spacerem na świeżym powietrzu z hasłem „Razem walczymy o czyste powietrze”.
- Symbole i ikony przedstawiające alternatywne środki transportu (rower, autobus, spacer).
- Kolorowe wykresy przedstawiające spadek emisji zanieczyszczeń po wymianie pieca.

9. PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ EDUKACYJNYCH

Posumowanie liczby i rodzaju akcji edukacyjno-informacyjnych w latach 2025-2028 do przeprowadzenia w Gminie Szydłowiec:

Tabela 1. Podsumowanie wszystkich działań edukacyjnych

Rodzaje akcji edukacyjnych w zakresie ochrony powietrza do przeprowadzenia w gminie	Liczba akcji w 2025 r.	Liczba akcji w 2026 r.	Liczba akcji w 2027 r.	Liczba akcji w 2028 r.
Akcja informacyjna w Internecie (strona internetowa gminy, media społecznościowe, lokalne media i portale) Działania wspomagające kampanię	4 posty i informacje na stronie, informacje przekazywane raz na kwartał	4 posty i informacje na stronie, informacje przekazywane raz na kwartał	4 posty i informacje na stronie, informacje przekazywane raz na kwartał	4 posty i informacje na stronie, informacje przekazywane raz na kwartał
Warsztaty i spotkania edukacyjne dla ogółu społeczeństwa Działania główne kampanii	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)
Warsztaty i spotkania edukacyjne dla liderów opinii Działania główne kampanii	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)
Warsztaty i spotkania edukacyjne dla grup wymagających szczególnego wsparcia Działania główne kampanii	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)
Warsztaty informacyjne na temat uchwały antysmogowej dla grup wymagających szczególnego wsparcia Działania wspomagające kampanię	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)
Festyn ekologiczny Dla wszystkich grup: dla ogółu społeczeństwa, dla grup wymagających szczególnego wsparcia i dla liderów opinii. Działania wspomagające kampanię	2 festyny w roku	2 festyny w roku	2 festyny w roku	2 festyny w roku
Edukacja w szkołach dla ogółu społeczeństwa, szczególnie dzieci i młodzież Działania wspomagające kampanię	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)	2 spotkania w roku (po 1 w każdym półroczu)
Wydruk i dystrybucja materiałów drukowanych (ulotki, foldery, plakaty) dla grup wymagających szczególnego wsparcia, ogółu mieszkańców i liderów opinii Działania główne kampanii	min. 1000 szt. materiałów	min. 1000 szt. materiałów	min. 1000 szt. materiałów	min. 1000 szt. materiałów

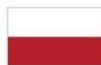
Kolportaż materiałów drukowanych w zakresie wymagań uchwały antysmogowej dla Mazowsza. Przeprowadzenie akcji informacyjnej, w miejscach gdzie eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe, dla grup wymagających szczególnego wsparcia. Działania główne kampanii	1 raz w roku do każdego punktu adresowego	1 raz w roku do każdego punktu adresowego	1 raz w roku do każdego punktu adresowego	1 raz w roku do każdego punktu adresowego
Łącznie	4 posty i informacje 12 wydarzeń 1000 szt. materiałów drukowanych	4 posty i informacje 12 wydarzeń 1000 szt. materiałów drukowanych	4 posty i informacje 12 wydarzeń 1000 szt. materiałów drukowanych	4 posty i informacje 12 wydarzeń 1000 szt. materiałów drukowanych

W kampanii należy wykorzystywać następujące źródła informowania o lokalnych działaniach:

- **Media społecznościowe**
- **Strona internetowa Gminy**
- **Lokalne portale internetowe**
- **Lokalna prasa**

W dalszej kolejności:

- **Spotkania mieszkańców**
- **Tablice ogłoszeń**

10. MONITORING I EWALUACJA DZIAŁAŃ

Działania edukacyjne skierowane do mieszkańców wymagają ewaluacji w celu oceny efektywności ich prowadzenia. Wyniki ewaluacji będą brane pod uwagę podczas modyfikacji założeń kampanii edukacyjnych w kolejnych latach. Ewaluacja działań powinna być prowadzona na początek każdego roku, a ocena efektywności działań będzie obejmowała rok poprzedni, tj.

- Ewaluacja styczeń-luty 2026 – ocena efektywności działań za 2025r.
- Ewaluacja styczeń-luty 2027 – ocena efektywności działań za 2026r.
- Ewaluacja styczeń-luty 2028 – ocena efektywności działań za 2027r.
- Ewaluacja styczeń-luty 2029 - ocena efektywności działań za 2028r.
- Ewaluacja końcowa marzec 2029 - ocena efektywności działań za lata 2025-2028.

Metody prowadzenia ewaluacji:

1. **Ankiety ewaluacyjne** wśród uczestników spotkań, warsztatów i festynów (zarówno mieszkańców, jak i liderów opinii) w celu oceny skuteczności kampanii.
2. **Analiza poziomu zaangażowania mieszkańców** w programy wsparcia finansowego (np. liczba złożonych wniosków o dotacje na wymianę pieców).
3. **Monitorowanie poziomu świadomości społecznej** poprzez sondaże przeprowadzone na początku i na końcu kampanii.